

Trung tâm WTO và Hội nhập

Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam

HIỆP ĐỊNH ĐỐI TÁC TOÀN DIỆN VÀ TIẾN BỘ XUYÊN THÁI BÌNH DƯƠNG

Tóm tắt Chương 14 – Thương mại điện tử

Chương này của CPTPP bao gồm các cam kết về thương mại điện tử, chỉ tập trung vào 03 nhóm chính sau đây: các chính sách chung, các vấn đề liên quan tới người tiêu dùng và các cam kết bảo vệ quyền tự do của chủ thể tham gia thương mại điện tử.

Các chính sách đối với thương mại điện tử

Nhóm này bao gồm một số các cam kết cụ thể về chính sách của Nhà nước đối với các hoạt động thương mại điện tử, trong đó đáng chú ý có:

- Cam kết *không đánh thuế xuất nhập khẩu* đối với việc truyền dẫn điện tử;
- Cam kết *không phân biệt đối xử* giữa các sản phẩm kỹ thuật số tương tự nhau
- Cam kết không yêu cầu phải đặt hệ thống máy chủ ở nước sở tại thì mới được thực hiện một hoạt động kinh doanh tại nước đó
- Cam kết thừa nhận giá trị pháp lý của chữ ký số và tôn trọng quyền tự do thỏa thuận phương thức ký số.

Nhóm các cam kết liên quan tới bảo vệ người tiêu dùng

Nhóm này bao gồm nghĩa vụ phải ban hành quy định pháp luật về 02 mảng vấn đề:

- Pháp luật để *bảo vệ người tiêu dùng* trên môi trường mạng trước các hành vi gian lận, lừa đảo trong thương mại điện tử;
- Pháp luật để *bảo vệ thông tin cá nhân* của người dùng trong thương mại điện tử.

Đặc biệt, CPTPP yêu cầu các nước phải có quy định pháp luật để xử lý tin quảng cáo rác như buộc chủ thể phát tin nhắn phải cho phép người nhận hủy việc nhận, yêu cầu chỉ được phát tin nhắn nếu đã được người nhận đồng ý....

Nhóm các cam kết về tôn trọng tự do của các chủ thể tham gia thương mại điện tử

Đây là nhóm cam kết không trực tiếp gắn với hoạt động thương mại điện tử nhưng tạo tiền đề cho hoạt động thương mại điện tử. Nhóm này bao gồm nhiều cam kết đối với Việt Nam là rất mới.

Liên quan tới quyền tự do của người kinh doanh trên môi trường điện tử, đáng chú ý là các yêu cầu của CPTPP buộc các quốc gia thành viên phải:

- Cho phép chuyển thông tin qua biên giới bằng phương tiện điện tử phục vụ cho hoạt động kinh doanh;
- Cam kết không bắt buộc một chủ thể của nước Thành viên CPTPP khác phải đặt máy chủ tại nước mình hoặc sử dụng máy chủ đặt tại nước mình mới cho kinh doanh thương mại điện tử;
- Không đặt điều kiện buộc phải chuyển giao, cho phép tiếp cận mã nguồn của phần mềm để đổi lấy quyền nhập khẩu, phân phối, bán hoặc sử dụng phần mềm hoặc sản phẩm chứa phần mềm đó trên lãnh thổ nước mình.

Liên quan tới quyền tự do của người tiêu dùng trong thương mại điện tử, các nước CPTPP cam kết ghi nhận lợi ích của người tiêu dùng trong việc:

- Có thể tiếp cận và sử dụng dịch vụ và chương trình ứng dụng mà mình lựa chọn trên Internet;

- Có thể kết nối với các thiết bị đầu – cuối, tiếp cận thông tin trên mạng lưới quản lý của nhà cung cấp dịch vụ Internet.

Nói cách khác, các nước CPTPP thừa nhận việc cần phải cho người dùng quyền tiếp cận các trang thương mại điện tử và không ngăn chặn việc này trừ trường hợp pháp luật nội địa có quy định.

Liên quan tới quyền tự do của nhà cung cấp hạ tầng cho thương mại điện tử, các nước CPTPP cũng cam kết tôn trọng quyền tự do thỏa thuận theo các tính toán thương mại thông thường của các nhà cung cấp dịch vụ kết nối Internet. Ngoài ra, các nước CPTPP cũng cam kết khuyến khích các nhà cung cấp dịch vụ của các nước để thực thi nghĩa vụ chia sẻ chi phí thiết lập, vận hành, bảo trì công IP và backhaul, cũng như sử dụng các trang thiết bị kết nối Internet.

Các ngoại lệ, bảo lưu

- ***Các lĩnh vực không áp dụng:***

Chương về Thương mại điện tử này của CPTPP không áp dụng cho trường hợp mua sắm công, các biện pháp liên quan tới các thông tin do Chính phủ kiểm soát hoặc chiếm hữu, các ngoại lệ trong các Chương Dịch vụ qua biên giới và Đầu tư.

- ***Các quyền được bảo lưu chung:***

Mặc dù có các nguyên tắc nêu trong từng nhóm cam kết cụ thể, CPTPP vẫn thừa nhận các quyền liên quan của các nước trong vấn đề này, bao gồm:

+ Quyền áp các loại thuế, phí, lệ phí nội địa đối với các “nội dung được truyền bằng phương thức điện tử”, miễn là các loại thuế, lệ phí hoặc khoản thu đó phù hợp với các quy định của Hiệp định.

+ Không bị buộc phải áp dụng nghĩa vụ “không phân biệt đối xử” đối với các hoạt động sử dụng các khoản trợ cấp hay tài trợ bởi Chính phủ của một thành viên CPTPP, bao gồm

những khoản vay, bảo lãnh, đảm bảo từ chính phủ đối với sản phẩm số; không áp dụng đối với phát thanh truyền hình

+ Vì các mục tiêu công cộng chính đáng, mỗi nước CPTPP có thể có những yêu cầu quản lý riêng không phù hợp với các nguyên tắc đã cam kết đối với (i) việc lưu chuyển thông tin bằng các phương thức điện tử và (ii) việc sử dụng và đặt máy chủ. Điều kiện chung là các biện pháp quản lý này được thực hiện theo cách không phân biệt đối xử một cách bất hợp lý, không hạn chế thương mại trá hình và không vượt quá mức cần thiết để bảo đảm mục tiêu công cộng liên quan.

- ***Bảo lưu riêng của Việt Nam:***

Trong Chương này, Việt Nam có bảo lưu về cơ chế giải quyết tranh chấp, theo đó đối với các ba cam kết, bao gồm i) cam kết về không phân biệt đối xử với các sản phẩm số, ii) cam kết không bắt buộc phải đặt máy chủ tại Việt Nam, và iii) cam kết cho phép truyền thông tin qua biên giới bằng phương tiện điện tử, Việt Nam sẽ không thể bị kiện theo Cơ chế giải quyết tranh chấp cấp Nhà nước trong CPTPP trong khoảng thời gian 2 năm kể từ ngày CPTPP có hiệu lực đối với Việt Nam

Ngoài ra, Việt Nam cũng đạt được sự chấp thuận của 10 nước CPTPP còn lại trong các Thư song phương với các nước này để kéo dài thời gian bảo lưu cơ chế về giải quyết tranh chấp đối với hai cam kết ii) và iii) ở trên (cam kết về không bắt buộc phải đặt máy chủ tại Việt Nam và cam kết cho phép truyền thông tin qua biên giới bằng phương tiện điện tử) lên 5 năm thay vì 2 năm như quy định trong Hiệp định.